

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA.410.002.12.2018

P/18/067

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

ul. Powstańców 29, 40-039 Katowice

T +48 32 784 42 00, F +48 32 784 42 30

lka@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/067 – Zabezpieczenie i zagospodarowanie zwałowisk pogórnich
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	1. Iwona Soroczyńska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/157/2018 z dnia 10 maja 2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1) 2. Marian Dłucik, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/152/2018 z dnia 8 maja 2018 r. (dowód: akta kontroli str. 2)
Jednostka kontrolowana	Tauron Wydobycie Spółka Akcyjna w Jaworznie, ul. Grunwaldzka 37, 43-600 Jaworzno ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Zdzisław Filip, Prezes Zarządu TAURON Wydobycie S.A. (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że w okresie objętym kontrolą² Spółka skutecznie zabezpieczała środowisko przed negatywnym oddziaływaniem odpadów wydobywczych powstałych w ramach prowadzonej przez nią działalności gospodarczej. Sposób gospodarowania odpadami wydobywczymi przez zakłady Spółki polegał w głównej mierze na ich odzysku poprzez przekazywanie ich podmiotom zewnętrznym celem zagospodarowania lub ich unieszkodliwiania w obiekcie unieszkodliwiania odpadów wydobywczych³. Powyższe wypełniało dyspozycję art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych⁴, zgodnie z którą posiadacz odpadów wydobywczych był obowiązany m.in. w pierwszej kolejności do poddania odpadów wydobywczych odzyskowi, a jeżeli z przyczyn technologicznych był on niemożliwy lub nie był uzasadniony z przyczyn ekonomicznych, do ich unieszkodliwienia zgodnie z wymaganiami ochrony środowiska lub programem gospodarowania odpadami wydobywczymi, przy uwzględnieniu najlepszych dostępnych technik.

Spółka podejmowała również działania zmierzające do zastosowania innych, korzystniejszych form zagospodarowania odpadów wydobywczych, poprzez ich wykorzystanie w budownictwie. Jednak z uwagi na skalę operacji, przychody

¹ Zwana dalej Spółką.

² Lata 2015-2018 (do dnia kontroli NIK).

³ Zwanych dalej *ouow*.

⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 1849, ze zm., zwanej dalej „ustawą o odpadach wydobywczych”.

uzyskiwane ze sprzedaży w okresie objętym kontrolą, stanowiły jedynie częściową rekompensatę nakładów poniesionych na eksploatację odpadów powstałych z wydobycia węgla kamiennego.

Zakład Górniczy Brzeszcze, objęty w ramach niniejszej kontroli NIK szczegółowym badaniem w zakresie sposobu zagospodarowania odpadów wydobywczych, prawidłowo prowadził ewidencję odpadów oraz wywiązywał się z obowiązków sprawozdawczych w zakresie wytwarzania odpadów i sposobu ich zagospodarowania.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Sposób zagospodarowania odpadów wydobywczych

Opis stanu
faktycznego

1. W *Polityce Środowiskowej Grupy TAURON*⁵ i *Zintegrowanej polityce Jakości, Środowiska, Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w TAURON Wydobywie SA*⁶, zostały ujęte cele związane z ograniczeniem negatywnego oddziaływania produkcji górniczej na środowisko, a w szczególności ze zmniejszeniem ilości deponowanych na hałdach odpadów wydobywczych kosztem ich gospodarczego wykorzystania. Spółka realizowała politykę ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów wydobywczych m.in. poprzez prowadzenie działań zmierzających do przetworzenia mułów węglowych i skały płonnej (odpad wydobywczy) na użyteczne produkty, tj. kruszywo naturalne z łupka powęglowego nieprzepalonego⁷. Wykonano modyfikacje procesów technologicznych oraz wdrożono instalację do produkcji kruszyw i granulatów, a także uzyskano aprobaty techniczne dla kruszyw⁸. Efektem tych działań była sprzedaż kruszyw do budowy dróg, wałów przeciwpowodziowych. Podjęte wspólnie ze spółkami energetycznymi Grupy TAURON działania, pozwoliły na zagospodarowanie mieszanek kruszywowo-popiołowych jako produktów ubocznych procesu produkcji węgla i wytwarzania energii⁹.

(dowód: akta kontroli, str. 4-71)

2. W strukturze organizacyjnej Spółki funkcjonowały trzy Zakłady Górnicze¹⁰, tj.: ZG Sobieski, ZG Janina i ZG Brzeszcze.

(dowód: akta kontroli, str. 72-73,97,130)

⁵ Zarządzenie do stosowania w Grupie TAURON nr 88/2017 Prezesa Zarządu TAURON Polska Energia SA z dnia 17.07.2017 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania „Polityki środowiskowej Grupy TAURON”, która stanowi dokument powiązany do Megaprocesu 1.6 Zarządzanie Majątkiem.

⁶ Zintegrowana Polityka Jakości, Środowiska, Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w TAURON Wydobywie SA z dnia 17.10.2016 r.

⁷ Umowa Nr EJ-1946/17 z dnia 20.12.2017 r. w sprawie wydania krajowej oceny technicznej dotyczącej wyrobu kruszywo naturalne z łupka powęglowego nieprzepalonego „Kruszywo TAURON”. Umowa Nr EJ-1946/17 z dnia 20.12.2017 r. w sprawie wydania krajowej oceny technicznej dotyczącej wyrobu kruszywo naturalne z łupka powęglowego nieprzepalonego „Kruszywo TAURON”. Umowa Nr EJ-1945/17 z dnia 20.12.2017 r. w sprawie wydania krajowej oceny technicznej dotyczącej wyrobu kruszywo naturalne z łupka powęglowego nieprzepalonego „Materiał uszczelniający TAURON”.

⁸ Aprobata Techniczna IBDiM Nr AT.2010-03-2576/2 z 23.03.2015 r. i IBDiM Nr AT/2015-02-3186 z 11.12.2015 r. Instytutu Badawczego Dróg i Mostów stwierdzająca pozytywną ocenę techniczną i przydatność kruszywa naturalnego z łupka powęglowego nieprzepalonego do niezwiązanych i związanych hydraulicznie materiałów do dróg. Aprobata Techniczna ITP. AT/18-2014-0064-00 Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego stwierdzająca przydatność w budownictwie wodno-melioracyjnym kruszywa skalnego. Opinia techniczna dotycząca możliwości zastosowania kruszywa skalnego do rekultywacji technicznej terenów wykonana przez „labotest” sp. z o.o. z 25.02.2013 r.

⁹ Umowa o współpracy w sprzedaży kruszyw skalnych Nr KS/15/03 z 12.10.2015 r. zawarta ze sp. z o.o. TOR-BUD, Umowa o współpracy w sprzedaży kruszyw skalnych Nr KS/16/01 z 4.04.2016 r. zawarta z cfl Maczki-Bór SA, Umowa sprzedaży odpadów wydobywczych Nr OW/17/01 z 16.03.2017 r. zawarta z Zakładem Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Chrzanowie, Umowa o współpracy w sprzedaży kruszyw skalnych Nr KS/15/02 z 11.06.2015 r. zawarta ze sp. z o.o. PRO-ECO w Niepolomowicach.

¹⁰ Zwane dalej ZG

W latach 2015 – 2017 zakłady Spółki wytworzyły łącznie 6.997.788,15 ton¹¹ odpadów wydobywczych, z czego 3.420.430,33 ton¹² (48,9%) zostało unieszkodliwionych na ouow, 3.572.002,58 ton (51,1%) zostało poddanych odzyskowi, w tym 587.815,31 ton (8,4%) zostało sprzedane jako odpad lub kruszywo.

Ilość odpadów podlegających unieszkodliwianiu w okresie objętym kontrolą zmalała z 1.937.541,47 ton w 2015 r. (74,8% wytworzonych w tym roku odpadów) do 758.221,64 ton w 2017 r. (36,5%).

(dowód: akta kontroli, str. 379)

Spółka posiadała dwa ouow – jeden dla stałych odpadów pogórnich oraz osadnik wód dołowych. Obiekty te były zlokalizowane na terenie ZG Janina w Libiążu i sklasyfikowane jako pozostałe ouow.

Decyzję o zatwierdzeniu projektu budowlanego i udzieleniu Kopalni Węgla Kamiennego „Janina” w Libiążu pozwolenia na rozbudowę ouow, tj. nadpoziomowego składowiska odpadów pogórnich w miejscowości Libiąż, w granicach posiadanego prawa dysponowania nieruchomością, Starosta Chrzanowski wydał w dniu 4 września 2000 r.¹³

(dowód: akta kontroli, str. 201-202)

Marszałek Województwa Małopolskiego w dniu 2 kwietnia 2012 r. udzielił ZG Janina zezwolenia na prowadzenie ouow¹⁴. W decyzji m.in. wyszczególniono rodzaje i ilości odpadów wydobywczych przewidzianych do składowania w ouow w ciągu roku, określono lokalizację obiektu, jego klasyfikację oraz opisano metody składowania odpadów wydobywczych w obiekcie.

(dowód: akta kontroli, str. 203-207)

W decyzji z października 2015 r. Marszałek Województwa Małopolskiego udzielił Spółce pozwolenia wodnoprawnego na odprowadzanie do istniejącego systemu rowów odwadniających wód spływu powierzchniowego z ouow ZG Janina¹⁵.

(dowód: akta kontroli, str. 209-216)

Stan prawny ouow w zakresie własności gruntów, określony w procencie powierzchni składowiska, przedstawiał się w sposób następujący:

- prawo własności na rzecz Spółki – 48%,
- prawo użytkowania wieczystego na rzecz Spółki – 48%,
- prawo własności na rzecz innych podmiotów – 27%.

(dowód: akta kontroli, str. 74,78-79)

W wyniku przeprowadzonych przez NIK oględzin obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych ZG Janina stwierdzono, że obiekt prowadzony był w zakresie lokalizacji i metody składowania zgodnie z postanowieniami powołanej wyżej decyzji Marszałka Województwa Małopolskiego. Obiekt usytuowany był na nieużytkach oddzielonych naturalnym pasem zieleni izolującej od zabudowy jednorodzinnej. Technologia składowania odpadów polegała na wypełnianiu odpadami pogórnymi powstałej po wykonaniu obwałowań czaszy obiektu,

¹¹ W 2015 r. – 2.589.237,87 ton; w 2016 r. – 2.330.410,33 ton; w 2017 r. – 2.078.139,95 ton.

¹² W 2015 r. – 1.937.541,47 ton; w 2016 r. – 724.667,22 ton; w 2017 r. – 758.221,64 ton.

¹³ Decyzja nr 383/00 o pozwoleniu na budowę ARCH-L/7351/383/2000.

¹⁴ Decyzja SR-III.7244.1.1.2012.MW. z dnia 2.04.2012 r.

¹⁵ Decyzja nr SR-IV.7322.1.142.2015.EŁ z dnia 2.10.2015 r.

a składowane odpady były zagęszczane i rozprowadzane warstwami. Cały obiekt otoczony był rowami opaskowymi, które zbierały wody ociekające z obiektu i kierowane były do oczyszczania i odkwaszania. W trakcie oględzin obiektu stwierdzono, że na terenach rekultywowanych nie deponowano odpadów innych niż te określone w projekcie technicznym rekultywacji (np. odpady komunalne). Nieczynne drogi wjazdowe były przegrodzone barierami, a jedyny używany wjazd był monitorowany i nadzorowany przez straż przemysłową. Podczas oględzin nie stwierdzono ognisk pożarowych lub pozostałości po nich.

(dowód: akta kontroli, str. 208)

3. ZG Janina, zgodnie z art. 27 ust. 1, i 4 ustawy o odpadach wydobywczych, prowadził monitoring obiektu, którego wyniki przedkładał Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Krakowie¹⁶. Określone w sprawozdaniach o wynikach monitoringu obiektu za lata 2015-2017 zakres, czas, sposób oraz warunki prowadzenia monitoringu, były zgodne z wymaganiami ustalonymi w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2014 r. w sprawie prowadzenia monitoringu obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych¹⁷. Monitoring ten obejmował w szczególności:

- badanie wielkości opadu atmosferycznego dokonane w stacji meteorologicznej reprezentatywnej dla lokalizacji obiektu,
- badanie substancji i parametrów wskaźnikowych w wodach powierzchniowych, ociekowych i podziemnych z listy określonej w przepisach dotyczących kwalifikacji wód,
- pomiar poziomu wód podziemnych w otworach obserwacyjnych,
- kontrolę osiadania powierzchni obiektu w oparciu o ustalone repery.

(dowód: akta kontroli, str. 217-274)

4. W ramach niniejszej kontroli NIK szczegółowym badaniom poddano sposób zagospodarowania odpadów wydobywczych w ZG Brzeszcze. Zakład ten posiadał *Program gospodarowania odpadami wydobywczymi*¹⁸, zatwierdzony przez Marszałaka Województwa Małopolskiego w lutym 2012 r.¹⁹

(dowód: akta kontroli, str. 81-115,172-183)

W kwietniu 2013 r. Marszałek Województwa Małopolskiego zatwierdził²⁰ zaktualizowaną wersję Programu. Zmianie uległy dane określające łączną ilość odpadów wydobywczych przewidzianych do wytworzenia w trakcie prowadzenia działalności objętej Programem, w tym w ciągu roku.

(dowód: akta kontroli, str. 116-146, 184-197)

W lutym 2017 r. ZG Brzeszcze przeprowadził przegląd Programu i przekazał jego wyniki do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego²¹, spełniając tym samym obowiązek wynikający z art. 12 ust. 1 ustawy o odpadach wydobywczych. W złożonym oświadczeniu²² Spółka poinformowała Urząd Marszałkowski o planowanych zmianach w Programie, a dotyczyły one m.in. zmiany w zakresie

¹⁶ Sprawozdanie o wynikach monitoringu obiektu za rok 2015 zostało przekazane WIOŚ w Krakowie w dniu 10.03.2016 r., a za lata 2016 i 2017 odpowiednio w dniu 28.02.2017 r. i 5.03.2018 r.

¹⁷ Dz. U. z 2014 r. poz. 875, zwanym dalej rozporządzeniem w sprawie prowadzenia monitoringu.

¹⁸ Zwany dalej *Programem*

¹⁹ Decyzja SR-III.7240.1.1.2012. MW z dnia 27.02.2012 r.

²⁰ Decyzja SR-III.7240.1.4.2013. MW z dnia 15.04.2013 r.

²¹ Zwany dalej Urzędem Marszałkowskim.

²² Sygnatura: TT-3/TMG/TOS/9/2017/950 z dnia 14.02.2017 r.

oznaczenia prowadzącego instalację, uaktualnienia informacji o tytule prawnym do instalacji, usunięcia zapisów dotyczących prowadzenia odzysku we własnym zakresie, wprowadzenia zapisu dotyczącego aktualnego sposobu gospodarowania odpadami wydobywczymi. W marcu 2017 r. Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego poinformował Spółkę, że Marszałek Województwa Małopolskiego zatwierdził przegląd Programu²³.

(dowód: akta kontroli, str. 147-171,198-199, 200)

W Programie, w Aktualizacji Programu oraz jego przeglądzie określono m.in.:

- działania mające na celu odzysk odpadów wydobywczych wg rodzaju: odpady z wydobywania kopalin innych niż rudy metali (kod 01 01 02) oraz odpady powstające przy płukaniu i oczyszczaniu kopalin innych niż wymienione w 01 04 07 i 01 04 11 (kod 01 04 12). Odpady te przekazywane były firmie zewnętrznej, posiadającej stosowne zezwolenie na gospodarowanie nimi. Wykorzystywano je do robót inżynierskich, niwelacyjnych i rekultywacyjnych prowadzonych na terenach zdegradowanych działalnością górniczą;
- w Aktualizacji Programu określono łączną ilość poszczególnych rodzajów odpadów wydobywczych przewidzianych do wytworzenia w trakcie prowadzenia działalności objętej programem gospodarowania odpadami wydobywczymi, w tym w ciągu roku. Łączna ilość odpadów z wydobywania kopalin innych niż rudy metali (kod 01 01 02) przewidzianych do wytworzenia wynosiła 5 600 000,0 Mg, natomiast ilość odpadów o tym kodzie przewidzianych do wytworzenia w ciągu roku wynosiła 200 000,0 Mg. Łączną ilość odpadów powstających przy płukaniu i oczyszczaniu kopalin innych (kod 01 04 12) przewidzianych do wytworzenia wynosiła 21 000 000,0 Mg, natomiast ilość odpadów o tym kodzie przewidzianych do wytworzenia w ciągu roku wynosiła 750 000,0 Mg;
- ZG Brzeszcze nie składował i nie planuje składowania odpadów wydobywczych na własnych owow.

(dowód: akta kontroli, str. 116-171)

5. ZG Brzeszcze w kontrolowanym okresie, nie prowadził odzysku odpadów wydobywczych poza instalacjami i urządzeniami w procesie polegającym na wypełnianiu terenów niekorzystnie przekształconych takich jak zapadliska.

(dowód: akta kontroli, str. 275-278)

6. W okresie objętym kontrolą w ZG Brzeszcze nie prowadzono postępowań dotyczących zlecenia podmiotom zewnętrznym odbioru i odzysku odpadów z wydobycia węgla kamiennego oraz rekultywacji terenów pogórnich. Kompania Węglowa SA - ówczesny właściciel ZG Brzeszcze – w 2014 r. przeprowadziła postępowanie dla zamówienia sektorowego o wartości szacunkowej co najmniej 414 000 euro, którego przedmiotem był *Odbiór transportem samochodowym i przetwarzanie odpadów wydobywczych z KW SA Oddział KWK Brzeszcze*. Wyboru najkorzystniejszej oferty dokonano z zastosowaniem aukcji elektronicznej, a umowę na realizację ww. usługi zawarto w dniu 1 lipca 2014 r. Okres realizacji zadania objętego umową określono na 48 miesięcy od daty jego rozpoczęcia, tj. od 1 lipca 2014 r.

(dowód: akta kontroli, str. 279-294)

---

²³ Pismo z 10.03.2017 r. znak sprawy: SR-III.7240.5.3.2017.MW.

Zagadnienia związane z zawieraniem umów w zakresie gospodarki odpadami wydobywczymi, nie były przedmiotem kontroli wewnętrznej Spółki. Kontrole miejsca przetwarzania odpadów oraz realizację umowy pn. *Odbiór transportem samochodowym i przetwarzanie odpadów wydobywczych KW SA Oddział KWK Brzeszcze*, prowadziły w kontrolowanym okresie zespoły kontrolne ZG Brzeszcze. W trakcie dziewięciu przeprowadzonych kontroli²⁴ nie stwierdzono nieprawidłowości w gospodarowaniu odpadami wydobywczymi.

(dowód: akta kontroli, str. 295-308)

7. Ilościowa i jakościowa ewidencja odpadów z wydobycia węgla prowadzona była dla każdego rodzaju odpadów odrębnie z zastosowaniem dokumentów wymaganych przepisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 grudnia 2014 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów²⁵, tj. w oparciu o karty ewidencji odpadów i karty przekazania odpadów, których wzory były określone w załączniku nr 1 i 2 do ww. rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli, str. 309-364)

Zgodnie z art. 75 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach²⁶, ZG Brzeszczew w okresie objętym kontrolą, sporządzał roczne sprawozdania o wytwarzanych odpadach wydobywczych i gospodarowaniu odpadami wydobywczymi.

Ilość wytworzonych przez ZG Brzeszcze odpadów w poszczególnych latach nie przekraczała ilości odpadów przewidzianych do wytworzenia w ciągu roku, ustalonej w *Programie*. Dla odpadów z wydobywania kopalin innych niż rudy metali (kod 01 01 02), ich ilość do wytwarzania w ciągu roku ustalona została w *Programie* na poziomie 200 000,0 [Mg], a dla odpadów powstających przy płukaniu i oczyszczaniu kopalin (kod 01 04 12) na poziomie 750 000,00 [Mg]. W 2015 r. wg kart ewidencji odpadów masa wytworzonych w ciągu roku odpadów z wydobywania kopalin innych niż rudy metali wyniosła 11,44 [Mg], a w latach 2016 i 2017 odpowiednio: 8,18 [Mg] i 10 795,75 [Mg]. Odpadów powstałych przy płukaniu i oczyszczaniu kopalin w 2015 r. wytworzono 277 955,71 [Mg], a w kolejnych latach odpowiednio: 258 382,69 [Mg] i 230 201,08 [Mg].

(dowód: akta kontroli, str. 309-364, 81-146)

8. ZG Brzeszcze wywiązywał się z obowiązku terminowego przekazywania Marszałkowi Województwa Małopolskiego sprawozdań o wytwarzanych odpadach i sposobie ich zagospodarowania, wynikającego z przepisu art. 76 ust. 1 o odpadach, tj. do dnia 15 marca roku następującego po roku sprawozdawczym.

W 2015 r. przedłożono w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Małopolskiego dwa sprawozdania za 2015 r.: 1] w dniu 4 maja 2015 r. za okres od 1 stycznia 2015 r. do 4 maja 2015 r., kiedy Oddział KWK Brzeszcze funkcjonował w strukturach Kompanii Węglowej SA²⁷ i 2] 31 grudnia 2015 r. za okres od 5 maja 2015 r. do 31 grudnia 2015 r., kiedy Oddział KWK Brzeszcze funkcjonował w strukturach Spółki Restrukturyzacji Kopalń SA²⁸. Sprawozdania za 2016 r.

²⁴ Protokoły z przeprowadzonej kontroli miejsca przetwarzania odpadów na podstawie umowy pn. „Odbiór transportem samochodowym i przetwarzanie odpadów wydobywczych z KW SA Oddział KWK Brzeszcze z dnia 1.07.2014 r. z dnia: 15.03.2017, 6.12.2016 r., 14.09.2016 r., 11.05.2016 r., 8.02.2016 r., 4.11.2015 r., 2.07.2015 r., 5.03.2015 r., 12.12.2014 r.

²⁵ Dz. U. z 2014 r. poz. 1973.

²⁶ Dz. U. z 2018 r. poz. 992, zwana dalej „ustawą o odpadach”.

²⁷ Pismo D/DT/TOS/OŚ/38/15 z dnia 4.05.2015 r.

²⁸ Pismo D/DT/TOS/68/15 z dnia 31.12.2015 r.

i za 2017 r. przedłożono w Urzędzie Marszałkowskim, odpowiednio: 28 lutego 2017 r.²⁹ i 7 marca 2018 r.³⁰.

(dowód: akta kontroli, str. 365-391)

Sprawozdań nie wprowadzono do Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami³¹ prowadzonej przez Marszałka Województwa Małopolskiego. ZG Brzeszcze nie wypełniał elektronicznego formularza zamieszczonego na stronie internetowej za pośrednictwem indywidualnego konta, o którym mowa w art. 76 ust. 2 ustawy o *odpadach*. Marszałek Województwa Małopolskiego dopiero w dniu 16 kwietnia 2018 r. zawiadomił Tauron Wydobycie SA o nadaniu numeru rejestrowego wraz z hasłem dostępu do konta w rejestrze BDO.

(dowód: akta kontroli, str. 392-393)

9. W okresie objętym kontrolą ZG Brzeszcze sporządzał rzetelnie statystyczne sprawozdania o odpadach – GUS OS-6 (z wyłączeniem odpadów komunalnych) i przekazywał je do urzędu statystycznego w obowiązującym terminie, tj.: do 29 stycznia roku następnego po sprawozdawczym.

- za rok 2015 w dniu 25 stycznia 2016 r.;
- za 2016 w dniu 26 stycznia 2017 r.;
- za rok 2017 w dniu 25 stycznia 2018 r.

Sprawozdania sporządzane były na podstawie raportów opracowywanych przez Dział Przeróbki Mechanicznej. Badanie dokumentów źródłowych, na podstawie których ujęto w ewidencji odpadów dane za styczeń i luty lat 2015-2018 wykazały zgodność danych zawartych w sprawozdaniach z zapisami kart ewidencji i przekazania odpadów oraz raportami.

(dowód: akta kontroli, str. 394-369, 420-429)

10. W okresie objętym kontrolą jedyną formą zagospodarowania posiadanych przez ZG Brzeszcze odpadów wydobywczych było przekazywanie ich podmiotom zewnętrznym celem ich wykorzystania. Przywołana w pkt. 6 niniejszego wystąpienia pokontrolnego umowa z przedsiębiorcą obejmowała odbiór i przetwarzanie odpadów wydobywczych o kodach: 01 01 02 i 01 04 . Cena netto, w oparciu o którą rozliczano usługi wynosiła 9,47 zł/Mg.

Z przedłożonych w toku kontroli dokumentów wynika, iż w ZG Brzeszcze wywóz odpadów prowadzony był zgodnie z procedurą przekazywania odpadów wydobywczych zawartą w *Regulaminie wywozu odpadów wydobywczych z Zakładu Górniczego Brzeszcze*.

(dowód: akta kontroli, str. 279-294)

W ramach realizacji przedmiotowej umowy wykonawca odebrał w poszczególnych latach następujących ilości odpadów:

- 277 967,15 Mg w 2015 r.
- 258 390,87 Mg w 2016 r.
- 240 996,83 Mg w 2017 r.

Koszty poniesione przez ZG Brzeszcze z tytułu realizacji umowy wyniosły w poszczególnych latach, odpowiednio: 2 632 348,54 zł; 2 446 961,54 zł

²⁹ Pismo TT-3/TMG/TOS/19/2017 z dnia 28.02.2017 r.

³⁰ Pismo TT-3/TMG/TOS/18/2018/10457 z dnia 7.03.2018 r.

³¹ Zwanej dalej BDO.

i 2 282 240,24 zł. Umowa nakładała na wykonawcę usługi obowiązek ponoszenia kosztów transportu.

(dowód: akta kontroli, str.370-281)

11. Łącznie w latach 2015-2017 Spółka poniosła koszty gospodarowania odpadami w wysokości 63 898 687,00 zł. W tym też okresie wartość sprzedaży odpadów dla przedsiębiorców wyniosła 330 941,00 zł; wartość sprzedaży odpadu jako materiału budowlanego wyniosła 2 678,00 zł, a wartość sprzedaży dla osób fizycznych – 1 549,00 zł.

Spółka poszukiwała innych, korzystniejszych form zagospodarowania odpadów. W latach 2015-2018 były podejmowane działania w celu określenia możliwości produkcji kruszywa mineralnego w zakładzie przeróbki mechanicznej lub w procesie odzysku odpadów wydobywczych w instalacji mobilnej. W 2015 roku Fundacja Nauka i Tradycje Górnicze w Krakowie, wykonała opracowanie pt.: *Ocena możliwości produkcji przez KWK Brzeszcze kruszywa mineralnego w zakładzie przeróbki mechanicznej lub w procesie odzysku odpadów wydobywczych w instalacji mobilnej wraz z przedstawieniem kierunków wykorzystania wytwarzanego kruszywa*. W ww. dokumentacji zostały przedstawione dwa kierunki produkcji kruszywa mineralnego:

- z odpadów wydobywczych jako odrębny proces odzysku w instalacji mobilnej;
- w ciągu technologicznym zakładu przeróbki mechanicznej.

Dla każdej z metod przedstawiono koncepcje rozwiązań technicznych, wskazano wady i zalety danego rozwiązania, możliwe kierunki wykorzystania otrzymanych kruszyw oraz koszty niezbędne do poniesienia w celu uzyskania produktu końcowego.

Spółka w celu uzyskania krajowej oceny technicznej dla kruszyw wydobywczych do zastosowania w budownictwie w 2016 roku zleciła Głównemu Instytutowi Górniczym w Katowicach przeprowadzenie badań i opracowanie dokumentacji pt.: *Wykonanie wstępnych badań fizykomechanicznych i fizykochemicznych kruszywa produkowanego w Nowe Brzeszcze Grupa TAURON Sp. z o. o. Zakładzie Górniczym Brzeszcze oraz przygotowanie dokumentacji w celu złożenia wniosku na uzyskanie Aprobaty Technicznej*. Wyniki przeprowadzonych badań wykazały, że kruszywo może być wykorzystane w pracach inżynieryjno – budowlanych do niezwiązanych i związanych hydraulicznie materiałów stosowanych w obiektach bydlanych i budownictwie drogowym, hydrotechnicznym oraz do niwelacji i utwardzania powierzchni terenu. Natomiast ze względu na niewystarczającą mrozoodporność nie może być wykorzystane samodzielnie jako kruszywo do betonu, podbudowy dróg i do robót ziemnych.

(dowód: akta kontroli, str. 382-416)

W sprawie wykorzystania odpadów z wydobycia węgla, jako materiału budowlanego, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o wyrobach budowlanych*³² Dyrektor Techniczny, Kierownik Ruchu Zakładu Górniczego Brzeszcze wyjaśnił, że: *Obecnie opracowywany jest przez Biuro Projektów PROREM Sp. z o. o. z Jastrzębia Zdroju program funkcjonalno-użytkowy pt.: Produkcja kruszyw w ZG Brzeszcze. Termin wykonania opracowania do 30 maja 2018 r. Całością spraw związanych z uzyskaniem krajowej oceny technicznej*

³² Dz. U. z 2016 r. poz. 1570, ze zm.

(aprobata) dla kruszyw wydobywczycych do zastosowania w budownictwie zajmuje się Zespół Zagospodarowania Produktów Ubocznych TAURON Wydobywie S.A.”

(dowód: akta kontroli, str. 417-419)

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli*³³ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Katowice, dnia 28 czerwca 2018 r.

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Kontroler

Marian Dłucik

Gł. specjalista kontroli państwowej

.....

---

³³ Dz. U. z 2017 r. poz. 524 ze zm.,